

V I N N Ý
K M E N

*Občasník Brněnské diecéze
Církve československé husitské*

číslo 9

„Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.“

J 15,5

Obsah

Slovo šéfredaktora	4
Slovo bratra biskupa P. Šandery	6
Velikonoční zamyšlení (<i>I. Hušková</i>)	8
Bratři ze Soluně – světlo pro Moravu (<i>J. Sladký</i>)	10
Text modlitby Otčenáš v hlaholici	13
Rozhovor s historikem Václavem Štěpánkem	14
Vizitka náboženské obce v Tuřanech	17
Stránky pro mládež	18
Stránky pro děti	20
Doporučujeme... ..	22
Brněnská diecéze vydala	24
Výlety po památkách – Soluň, Řím, Praha (<i>seriál</i>)	24
Pozvánky	28
Informujeme... ..	29
Výročí a narozeniny	30
Datový plán	31

Příloha:

Vyhlášení soutěže k jubilejnímu roku Konstantina a Metoděje

Slovo šéfredaktora

Sestry a bratři v Kristu, milí přátelé,

začínáme již čtvrtý ročník našeho diecézního časopisu *Vinný kmen*, máte před sebou deváté číslo. Není to sice ještě nic kula-tého, ani co do ročníku, ani do počtu čísel. Přesto je ale toto číslo významnější, než ta předchozí. V církevním roce, který před ne-dávnm začal, nás čeká celá řada důležitých událostí: především je to volba biskupa a volba patriarchy naší církve; tedy události, které musíme všichni brát velmi vážně a zodpovědně.

Kromě toho je ale tento církevní rok také rokem jubilejním – připomínáme si tisíci jednostopadesáté výročí příchodu bratří Cyrila a Metoděje na Moravu, výročí tzv. cyrilometodějské misie (863). Přesně k tomuto výročí je připravována celá řada setkání a dalších akcí.

Tu první, slavnostní zahájení jubilejního roku, již máme za sebou; 1. prosince jsme se sešli ve sboru na Botanické ke slav-nostní bohoslužbě, kterou společně sloužili bratr biskup Petr Šande-ra s bratrem patriarchou Tomášem Buttou. V období, o kterém chce toto číslo *Vinného kmene* informovat, to znamená do konce dubna 2013, upozorňujeme ještě na připomínku výročí úmrtí Konstanti-na-Cyrila (869), kterou pořádají náboženské obce Uherský Brod, Bzenec a Kyjov v únoru 2013. O všech dalších akcích a přesných termínech budeme včas informovat.

Pro tento rok byly také vyhlášeny dvě soutěže – výtvarná a literární; výtvarná, která je pro děti a mládež, má uzávěrku 19. dubna 2013. Literární je pro dospělé a práce musí být odevzdá-ny do 31. října 2013.

Mottem celého roku je výzva ***Přiblížit se evangeliu a s evangeliem se přiblížit lidem***. Kromě tohoto hesla nás bude při všech setkáních a dalších událostech provázet logo, jímž je motiv jednoho z nejstarších křížů, které byly při archeologických výzkumech na území dávné Velké Moravy nalezeny. Tento motiv naleznete na všech materiálech, které jsou a ještě budou k těmto příležitostem vydány. Křížek si také můžete zakoupit v keramickém provedení; vyrobila je pro nás chráněná dílna naší církve v Borovanech.

Do celého roku Vám přejeme hodně Božího požehnání a pro zdar všeho, co je před námi, prosíme o Vaše modlitby.

Za redakci Vinného kmene, s přáním všeho dobrého

Miroslav Kubíček

Plastika věrozvěstů
od sochaře Jana Znoje

Slovo bratra biskupa

Pastýřský list k zahájení jubilejního cyrilometodějského roku Páně 2013

Milé sestry, milí bratři,

společně začínáme jubilejní rok, v němž si spolu se všemi křesťany a celou naší společností připomeneme 1150. výročí příchodu věrozvěstů Konstantina (Cyrila) a Metoděje k nám na Moravu.

Vezměme toto jubileum jako novou příležitost více si uvědomit, jaký vzácný dar dostáváme v Kristově evangeliu. Vždyť je to Slovo, kterým nám Bůh vyjadřuje svou lásku a zve nás do své blízkosti. Mnohokrát jsme se přesvědčili, jakou osvobuzující a životodárnou sílu toto Slovo má.

Postavme v jubilejním roce evangelium do centra svých úvah. **Přemýšlejme o tom, co nás na něm uchvátilo a stále uchvacuje.** Hovořme při nejrůznějších příležitostech o tom, co pro nás evangelium znamená. Přemýšlejme o tom, co je jeho centrem a základním poselstvím.

Hledejme cesty a způsoby, jak toto poselství přiblížit svým bližním, většinou lidem „vně církve a křesťanské tradice“. Motivací k takovému sdílení nám může být jediné síla a krása evangelia samotného. Protože evangelium naplňuje naše srdce, nemůžeme si ho nechat sami pro sebe. Nechceme druhých předepisovat, co mají udělat, ale chceme jim nabídnout a zprostředkovat pohled

na Ježíše a jeho poselství. Ostatní poručme našemu Pánu. Vždyť věříme a vyznáváme, že jeho slovo se nikdy nevrátí s prázdnou (Iz 55, 11).

Pokusme se celý tento rok – a nejen jej – prožít pod heslem:

**PŘIBLÍŽIT SE EVANGELIU
A S EVANGELIEM SE PŘIBLÍŽIT LIDEM.**

Nechť nás celým jubilejním rokem provází také modlitba:

*Všemohoucí věčný Bože,
děkujeme za dar tvého Slova a prosíme tě:
pomoz nám, ať tvé evangelium,
které našim předkům přinesli soluňští bratři Cyril a Metoděj,
vděčně přijímáme,
s úctou zachováváme
a s láskou přinášíme svým bližním.
Ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána.*

Kéž toto zaměření se na evangelium přinese novou radost, sílu a život jednotlivcům, našim obcím, ale také naší zemi a lidem kolem nás!

Přeji Vám všem inspiraci a pomoc Božího Ducha a vyprošuji požehnání Otce i Syna (+) i Ducha svatého.

Petr Šandera, biskup

V Brně, 1. prosince L. P. 2012

Velikonoční zamyšlení

Liturgický rok před námi otevírá znovu příležitost ponořit se do tajemství nejdůležitějšího křesťanského svátku, Velikonoc. Slavnost Zmrtvýchvstání budeme letos slavit na konci března.

Ačkoli se jedná o ústřední bod naší víry, je nesnadné (nejen pro racionálního člověka jednadvacátého století) být konfrontován s událostmi Ježíšova ukřižování a vzkříšení. Co se stalo, nás nekonečně přesahuje a je pro nás rozumem téměř neuchopitelné. Každoročně vše prožíváme znovu a vyhlížíme definitivní naplnění, každou neděli jádro zvěsti zpřítomňujeme v ustanovení Večeře Páně, přesto jsme pořád začátečníky. V Novém zákoně se nám všem zřejmě snáze čtou podobenství nebo příběhy z Ježíšova pozemského působení. V tom, jak vtělený Boží syn jednal a co učil, vnímáme srozumitelnější odkazy k nebeskému království, zároveň můžeme čtené poměřovat vlastní životní zkušeností a hledat inspiraci k praktickému následování Krista.

Velikonoční události jsou jiné. Umíme je převyprávět dětem, můžeme a často musíme se odvážit k nim vyslovit v katechezi nebo v kázání, rozumíme jim však málo a naší pozemské zkušenosti se vymykají úplně. Písmo samo nám při pozorném čtení cosi naznačuje, události interpretuje, každé lidské slovo však osvětlí jenom část spásného celku. Dotýkáme se ústřední zvěsti naší křesťanské víry a naděje, kterou máme hlásat všem národům, ale ona se jednoznačnému slovnímu výkladu vymyká. O Velikonocích nejde o morální nauku, jde o to, co se stalo: Spasitel Ježíš, pravý Bůh a pravý člověk, na kříži něco významného zjevil, Bůh ho pak nechal ve smrti a vzkřísil ho k životu. To všechno má pro lidstvo i celé stvoření dalekosáhlé důsledky.

Tušíme, že potřebujeme všichni očištění od hříchu. Sami pod jeho tíhou úpíme, toužíme po očištění a záchraně. Ve křtu jsme tu velkorysou nabídku spásy vírou přijali. Proč ji ale Bůh připravil právě takto? Klademe si spoustu otázek. Odpovědi pracně hledáme, nabízené výpovědi lidských autorit nás uspokojí obvykle málo. To důležité se v nás rodí až v modlitbě a rozjímání, v rozhovoru s ukřižovaným.

Kříž je pro člověka jakékoli doby i kultury nečekaný a působí pohoršení. Vyjádřil to i apoštol Pavel v 1. listu Korintským 1,21-25: ***Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolané, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.***

Příznějme poctivě, že je to pro nás obtížné. Tušíme z kontextu biblické zvěsti, že kříž nebyla nehoda, žádný náhodný souběh událostí, který Ježíše jako loutku prostě semlel v kole dějin. Ani akt neosobní chladné spravedlnosti, který měl jednou provždy uklidnit rozhněvaného Boha. Jak svědčí apoštol Pavel v listě Římanům 5,8: ***Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní.*** Přijímáme tedy poselství, že v kříži smíme vnímat znamení Boží lásky a moudrosti. Naplnila se takto podivuhodně Boží zaslíbení daná už prvním lidem. Boží odvěký záměr a zároveň Ježíšův výsostně svobodný a dobrovolný čin. Výkupné za všechny. Oběť, ve které nešlo o prvoplánové umučení, ale o Ježíšovu poslušnost, lásku a věrnost Otci a jeho záměru s lidstvem. Utrpení samo nemá výkupnou hodnotu, je však předvídatelným důsledkem Ježíšovy věrnosti Otcovu poslání.

Kříž je úplné láskyplné sebedarování Boha člověku a vzorové sebeodevzdání člověka Bohu. Pavlovo slovo ze 2. listu Korintským 5, 19: ***Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření.*** Kříž je nevysychajícím pramenem odpuštění, smíření a obnovy společenství mezi námi a Bohem i mezi námi lidmi navzájem. Naše pokání je možné jen jako podíl na Ježíšově kříži, když to, čeho nejsme schopni v plné míře sami, za nás v míře nejhojnější udělal on sám. Kříž je místem podivuhodné výměny: Kristus bere náš hřích a my přijímáme obnovu Božího obrazu v nás.

Nepromarněme postní dobu, zdaleka nejde jen o odříkání. Je to příležitost k odložení zátěže, která nám brání obrátit se a věřit evangeliu!

Iveta Hušková

Bratři ze Soluně – světlo pro Moravu

Jiří Sladký

I. Předpoklady a historické okolnosti cyrilometodějské misie

V letošním roce 2013 si připomínáme 1150. výročí od příchodu slovanských věrozvěstů bratří Cyrila (Konstantina) a Metoděje. V rámci takto významného jubilea se v tomto roce budeme zabývat nejen dějinami byzantské misie, ale i historií a kulturou Velké Moravy.

Řekne-li se „Cyril a Metoděj“, každému se jistě vybaví alespoň pár znalostí zapamatovaných z hodin dějepisu. Například informace, že vytvořili „hlaholici“¹ nebo, že prosadili staroslověnský liturgický jazyk pro slovanskou bohoslužbu. Nicméně počátky christianizace – pokřtění Moravanů se základním obratem v náboženském, duchovním, ale i kulturním životě Moravy, lze vysledovat už v 7. a 8. stol. n. l. Přesto až do založení vlastní církevní organizace byla Morava stále územím misijním.² Setkáváme se zde se stopami irskoskotské misie, která je na jihomoravské půdě patrná především charakteristickou architekturou.³ Jistě to nebyla jediná snaha o pokřesťanštění Moravanů v těchto stoletích, avšak ostatní misie (např. anglosaská) zde nezanechaly tak výrazné stopy.

Lze tedy říci, že „úsilí o systematické pokřesťanštění Moravy a o zřízení církevní organizace souvisela s expanzí francké říše koncem 8. a počátkem 9. století, kdy se Morava dostává do sfě-

¹ Hlaholice je nejstarší slovanské písmo, které sice tvořilo základ vzdělanosti a kultury Velké Moravy, ale poměrně brzy se přestalo používat. Neboť Slované přešli již v 10. stol. buď k latince, nebo k cyrilici.

² J. VÁLKA, Dějiny Moravy, díl I. - Středověká Morava, in: Vlastivěda moravská - země a lid, sv. 5, Brno 1991, s. 26.

³ Mezi specifické znaky sakrální architektury vzniklé z popudu irskoskotské misie na území Moravy patří především úzký presbytář zakončený zpravidla pravouhle navazující rovnou stěnou. U nás např. ještě v 17. stol. existující kostelík v Modré u Velehradu, kostel č. 2 v Mikulčicích či chrám v Sadech. Viz blíže R. TUREK, Počátky české vzdělanosti, Praha 1988, s. 28 - 33.

ry biskupství a od konce 8. století arcibiskupství salcburského.⁴ Někdy mezi lety 821 až 836 světil salcburský arcibiskup Adalram nitranskému knížeti nový chrám – jeho zasvěcení sv. Emmeramu ale svědčí pro starší tradici irskoskotskou. Pokud jde o území sousedních Čech, máme k dispozici zprávu k roku 845 o pokřtění čtrnácti českých knížat i s jejich družinami.⁵ Ovšem bližší informace k této zprávě neexistují – můžeme se pouze domnívat, že k nějakému hromadnému křtu na některém z dílčích, nesjednocených území Čech došlo.

Na naše území směřovaly před příchodem Cyrila a Metoděje, kromě již „zavedené“ irskoskotské tradice, misie především z Bavorska (do Čech), Pasova (na Moravu) a ze Salcburku (od jižního Slovenska po Korutany).⁶ Počátkem 9. stol. tedy od Franků přijala křesťanství vládnoucí moravská dynastie Mojmirovců a s ní přirozeně i jejich velmoži. Historicky prvním knížetem Moravanů byl Mojmír I. (asi od roku 830), který vypudil stále ještě nepokřtěného zde již zmíněného knížete Pribinu z Nitry, jenž pak přijal křesťanství od Franků ve vyhnanství v Panonii. Nyní již nebyla žádná překážka, která by bránila snaze o christianizaci všech obyvatel Velké Moravy. Misií se ujal bavorský episkopát, od roku 829 pak Morava náležela pod misijní pravomoc pasovských biskupů. Misie zde probíhaly se souhlasem knížete a velmožů, „ale Morava se přesto nestala součástí salcburské či pasovské diecéze, neboť nepatřila do správní struktury říše.“⁷

Zásadním krokem pro realizaci budoucí byzantské misie na území Moravy bylo dosazení Rostislava na knížecí trůn. Rostislav se vlády ujal roku 846, a to nejspíše z vůle východofrancského krále Ludvíka II. Němce, jemuž přislíbil věrnost. Rostislav jistě nemohl přehlédnout protifrancké naladění slovanských kmenů a v rozporu s očekáváním raději volil otevřenou roztržku s Ludvíkem Němcem. Roku 860 proti němu dokonce uzavřel spojenectví

⁴ J. VÁLKA, *Dějiny Moravy...*, s. 26.

⁵ R. TUREK, *Počátky české vzdělanosti...*, s. 34.

⁶ KOL. AUTORŮ, *Dějiny zemí Koruny české*, Praha 1992, s. 27.

⁷ J. VÁLKA, *Dějiny Moravy...*, s. 26.

s Ludvíkovým vlastním synem Karlomanem. O tomto spojenectví si však žádný z aktérů nedělal velké iluze. „Rostislava však zkušenosti těchto let poučily o tom, že trvalý a úspěšný odpor proti franc kému tlaku je možný pouze za předpokladu, že si získá přízeň a podporu takové mocnosti, jejíž autoritu uznávají i frančtí panovníci.“⁸

A tak kolem roku 860 dospěli na Rostislavově dvoře k rozhodnutí získat podporu k posílení křesťanství a tím i státu u římského papeže. Frankové totiž hovořili o tom, že na Moravě je pouze „hrubé křesťanství“, a to přirozeně poskytovalo východofrančké říši stálé záminky k zásahům proti Rostislavově státu.⁹ Jistě toto rozhodnutí bylo motivováno i faktem malé srozumitelnosti dosavadních cizích misionářů v zemi. Proto, když se Rostislav nejprve obrátil se žádostí o vyslání biskupa a učitelů roku 861 na papeže Mikuláše I., žádal misionáře, kteří by mluvili slovanskou řečí. Zde však se svou žádostí neuspěl, snad proto, že v Římě nebylo slovansky hovořících kněží.¹⁰ Po té vypravil Rostislav poselstvo k byzantskému císaři Michalovi III. a patriarchovi Fótiovi – tj. ke světské a duchovní hlavě východního křesťanství. Podle pramene „Život Metoděje, arcibiskupa moravského“ Rostislavovi vyslanci oběma hlavám sdělili toto: „Z milosti Boží jsme zdraví. I přišli k nám mnozí učitelé – křesťané z Vlach, též z Řecka a z Němec, rozličně nás učíce. My Slované jsme prostý lid a nemáme, kdo by nás poučil o pravdě a vyložil smysl. Tož, dobří vladaři, pošli takového muže, který by nám uspořádal veškeré právo.“¹¹

V příštím pokračování tohoto článku se již budeme zabývat přímo osobnostmi soluňských bratří a jejich působení na území Velké Moravy.

⁸ J. DEKAN, *Velká Morava - doba a umění*, Praha 1981, s. 164.

⁹ Viz blíže R. TUREK, *Počátky české vzdělanosti...*, s. 34 - 35.

¹⁰ Tamtéž, s. 35; důvodem k odmítnutí Rostislavovy žádosti mohly být zájmy Mikuláše I. ve východofrančké říši (J. VÁLKA, *Dějiny Moravy...*, s. 26) nebo neúspěch požadavku slovanského jazyka pro liturgii (R. TUREK, *Čechy v raném středověku*, Praha 1982, s. 62).

¹¹ L. E. HAVLÍK, *Kronika o Velké Moravě*, Brno 1992, s. 111 - *Život Metoděje, arcibiskupa moravského*, kap. V.

Rozhovor s historikem Václavem Štěpánkem

Někteří z nás Vás znají z přednášky, kterou jste před časem měl v rámci našeho cyklu vzdělávání, eventuálně z bohoslužby na zahájení Cyrilometodějského roku, kde jste předčítal ve staroslověňštině prolog Janova evangelia a modlitbu Páně, ale bude možná dobré, kdybyste nás celkověji seznámil s oborem vaší činnosti.

Jsem historik Balkánu. Zároveň i vystudovaný slavista, takže se u mě spojuje historické bádání nových dějin Balkánského poloostrova, na něž se specializují, zároveň se zájmem i o to nejstarší období slovanské, christianizaci Slovanů, vznik slovanského písemnictví atd., s tím, že nedělitelnou součástí mé činnosti vědecké je také zájem o regionální historii a vůbec také o historický vývoj naší krajiny.

Naše církve sice vychází z tradice reformační (konkrétně se hlásí k tzv. První reformaci, tzn. husitství a Jednotě bratrské), hlásí se zároveň ale také k tradici cyrilometodějské? Jak vy toto vnímáte?

Již v prvních dokumentech naší církve stálo, že církve do budoucna bude vycházet z cyrilometodějské tradice a z těch dalších uvedených tradic. Ta cyrilometodějská tradice se ovšem postupně z církevních dokumentů vytrácela a v současnosti, podíváme-li se na jakoukoli charakteristiku naší církve, která je uvedena v církevních dokumentech, nikde o cyrilometodějské tradici zmínky nenacházíme. Naše církve má ve svých bohoslužebných knihách také speciální liturgické úpravy pro slavení svátku svatých Cyrila a Metoděje, ovšem já jsem je ještě nikdy neslyšel prakticky v liturgii použít. Ve zpěvníku naší církve máme i dvě původem cyrilometodějské písně, slavný Křížkovského hymnus „Ejhle, oltář“ a pak také píseň „Bože, cos ráčil“. Obě tyto písně byly složeny, v prvním

případě i hudebně, k tisícímu výročí příchodu cyrilometodějské misie na Moravu v r. 1863 (nebo kolem tohoto data), pro katolickou potřebu. V naší církvi písně prodělaly jistou modifikaci úpravami Zdeňka Trtíka, tuším někdy v padesátých letech, a zejména z té druhé se prakticky jakákoli zmínka o obou svatých bratřích zcela vytratila. Nemyslím si, že by k tomu byly theologické důvody, protože v prvních Farského zpěvnících jsou tyto písně ještě v původním znění. I to svědčí o jakémisi odklonu od cyrilometodějské tradice. Možná právě letošní rok, v němž si budeme připomínat tisící sto padesáté výročí příchodu cyrilometodějské misie na Moravu, bychom v církvi mohli využít k tomu, abychom tuto cyrilometodějskou tradici znovu naroubovali jak do našich církevních dokumentů, tak také hlouběji zapojili do liturgie. Protože to byli právě oni, kteří nám, slovy jedné z těch písní, přinesli Písmo svaté. Morava v dobách cyrilometodějských byla v Evropě jedinou (s výjimkou Byzance), kde se Slovo Boží kázalo v domácím jazyce.

Jaký byl význam cyrilometodějské misie v tehdejší době a jaký je pro dnešek?

V tehdejší době byla činnost Konstantina, jenž až v Římě, těsně před smrtí, vstoupil do kláštera a přijal jméno Cyril, a Metoděje, naprosto ojedinělá. Na Moravě v té době již křesťanství žilo. Ale jak známe i z latinských pramenů bavorských a jiných, bylo to křesťanství označováno za ještě „hrubé“ a nedokonalé. Teprve dílo obou bratří a jejich spolupracovníků, kteří s nimi přišli z Byzance a jejichž jména částečně známe (Kliment, Naum, Angelarios a Sáva), křesťanství na Moravě definitivně ukotvilo. A odtud nejspíš rukou samotného Metoděje, jenž pokřtil také českého panovníka Bořivoje a jeho ženu Ludmilu, babičku svatého Václava, se upevnilo také v Čechách. Úspěch té misie obou bratří byl založen na tom, že oni dokonale ovládali slovanský jazyk a do slovanského jazyka, jímž se tehdy na Moravě mluvilo, také přeložili Pís-

mo svaté a potřebné bohoslužebné knihy. Po pětistech letech, které uplynuly od doby, kdy učený mnich Mesrop Maštoc přeložil bibli do arménštiny, to byl první jazyk, do něhož bylo Písmo opět přeloženo. Jakkoli se slovanská liturgie na Moravě neudržela a přežívala pak ještě dalších sto padesát let v sousedních Čechách, kde vydala i skvělé literární památky ve formě staroslověnských legend o sv. Václavovi, velkém podporovateli slovanské bohoslužby, než i zde byla zakázána, přece jen to byla ona, která v našich předcích upevnila víru ve spasitelnou moc Ježíše Krista. K cyrilometodějství se později – vědom si jeho role pro upevnění křesťanství v českých zemích – hlásil i Karel IV., podporovali je i husité. Ostatně jsou zachována i svědectví o cestách husitských diplomatů na jih, na Balkán, kde cyrilometodějská bohoslužba dosáhla teprve toho pravého rozkvětu, a kde z ní tamní pravoslavné církve těží dodnes.

V současné době jsou pro nás život a dílo obou bratří stále nesmírně inspirativní. Vždyť ti lidé šli z pohodlného a kulturního světa byzantského do barbarské země, o níž nic nevěděli, zcela dobrovolně. Protože to přijali jako Boží poslání. Myslím si, že to je příklad pro nás všechny. Ostatně – jejich dílo působilo i v dobách komunistických, které církvi a křesťanství nepřály. Vzpomínám si, jak v roce 1985 na Velehradě při velké pouti k tisícímému stému výročí smrti Metodějovy, shromáždění vypískalo komunistického ministra Klusáka, který chtěl cyrilometodějské výročí zneužít k propagaci komunistického režimu. I z těchto důvodů musíme odmítnout hlasy nejrůznějších postmoderních kritiků, kteří význam cyrilometodějské misie zlehčují a misionářské dílo obou bratří znevažují.

Děkuji za rozhovor.

Miroslav Kubíček

Vizitka náboženské obce v Tuřanech

Husův sbor slouží věřícím církve i širší veřejnosti již více než 80 let. Podnět k jeho stavbě byl dán v roce 1924, kdy jedna z věřících darovala na jeho výstavbu 1.000 korun, což byly v té době nemalé peníze. V roce 1928 byl Husův sbor otevřen pro službu věřícím. Podobu stavbě z období kubismu s prvky rondokubismu a konstruktivismu dal architekt Jaroslav Kincl, rodák z Tuřan. Odborné zednické práce byly svěřeny tuřanskému zednickému mistru Janu Hrabálkovi. Všechny přípravné, pomocné i dokončovací práce vykonali sami věřící. Bylo ale nutno udělat mnoho, než sbor dospěl ke své dnešní podobě. Jmenujme aspoň zavěšení zvonu Mistr Jan Hus, či vybavení interiéru bohoslužebným stolem, kazatelnou a lavicemi dle návrhu architekta Máčela. Darem je obraz „Světlo pravdy Kristovy“ akademického malíře a tuřanského rodáka Rudolfa Kundery.

Farářkou v náboženské obci je sestra Světluše Košíčková. Ve sboru se konají každou neděli bohoslužby. Konají se zde biblické hodiny a programy pro děti, ale i koncerty, přednášky a výstavy. K náboženské obci také patří Šlapanice, kde je sborový dům a Chrlice, kde se pobožnosti a bohoslužby konají v ekumenické zámecké kapli.

Náboženská obec je připravena sloužit každému, kdo hledá cestu tímto světem a časem k Bohu a jeho království.

Interiér Husova sboru v Brně - Tuřanech.

Pro mládež

Na Velehrad!

Nikdo už jistě neví, kde byl slavný Velehrad, centrum Velké Moravy.

Zkusme si ale například představit (i když to třeba není pravda), že byl poblíž Mikulčic v místě, které nese místní název Valy. Valy tam skutečně jsou, ale na nich je ještě něco mnohem, mnohem zajímavějšího. Kousek od sebe, doslova co by kamenem dohodil (i když já bych na tomto vznešeném místě kameny rozhodně neházel), se nachází někde hlouběji v zemi základy dvanácti kostelů. Nedívejme se tentokrát na nebe, ale na zem, kde si ty zdi v dnešní době připomínáme jejich vlastními kopiemi. Ty původní jsou několik lidských životů a dalších tisíc let staré a lidé si v tehdejší době dali velikou práci, aby vydržely co nejdéle, takže se dočkaly našich dnů.

A teď si představme, že v té dávné době zde nebyly jen základy, ale celé obílené kostely, mezi kterými se odehrával čilý ruch. Přijde mi sice trochu líto, že sami naši předkové, obyvatelé evropského kontinentu, nezachovali významnější zprávy o tomto stavebním místě na rozdíl od cestovatele Ibn Rusty z daleké Arábie. Na druhou stranu tak máme potvrzeno, jak bylo toto místo významné, když stálo za zmínku cestovatele, který procestoval bezmála celý tehdejší svět. Už i sám kříž, symbol letošního konstantinometodějského liturgického roku, vypadá velmi cizokrajně. Představme si ale nejenom čilý ruch a dvanáct obílených kostelů, ale i tři mosty a velekněžský palác.

Mohli bychom si snad myslet, že to všechno vzniklo snadno a jednoduše? Kolik drobných praktických věcí bylo potřeba domluvit, zorganizovat, zařídit, vytvořit, zkontrolovat! A mohli bychom si myslet, že to všechno mohlo fungovat bez jediné poznámky, co je ještě třeba, bez jediné poznamenané čárky? Zkuste si jeden den nic nepoznamenat, nenahlédnout do diáře či telefonního sezna-

mu, a přitom zařídit stejně věci jako každý jiný den. Těžké, že?

Staré Město, Uherské Hradiště, Mikulčice, Pohansko, Nitra, Děvín, Bratislava.

A co je daleko důležitější: mohli bychom si myslet, že to lidé dělali sami od sebe? To jistě ne. Ovšem pokud začneme věřit něčemu krásnému, prosvěcujícímu, něčemu, co nás táhne k sobě a nese, takže nekoukáme na šrámy, které cestou utrpíme, a taktéž nemáme obavy z neznámé budoucnosti. Mohli lidé tehdejší doby věřit něčemu takovému? Ano, mohli věřit, protože mohli rozumět. A mohli věřit také proto, že mohli o takovém Světle neustále znovu slyšet. Mohli věřit proto, že dva učené lidé také věřili a přinesli zprávu o Světle navzdory protivenství okolí, útrapám cest, strachu z neznáma, i osamocení.

Navštívil jsem Valy před několika lety na zájezdu s naší náboženskou obcí. Pršelo, ba co víc, bylo opravdu „vlezlo“. Přes mokrá okna autobusu jsme mžourali ven a přemýšleli, máme-li opravdu vystoupit nebo raději zůstat hezky v teple a pohodlí sedadel. Ale přesto jsme se odhodlali a prohlédli muzeum a multimediální prezentaci v pavilónu, kde jsou vykopávky ukryté hezky pod střechou. Také jsem se odhodlal místo alespoň rychle proběhnout, navzdory tomu, jak nehostinně a smutně ten den svět vypadal.

A nelitoval jsem. Znovu jsem si uvědomil, že mezi řádky písma, které si o tom Světle mohou číst, se skrývá něco, co přešlo až do mého srdce. Cítil jsem, že je to stále se mnou a že na onom místě to stejné Světlo bylo i v lidech v tehdejší dávné době.

A proto Tě, Pane, prosím, abychom se dokázali stále více a více přibližovat tvému Světlu a s ním se pak přibližovat k těm srdcím, ve kterých ještě nesvítí.

Michal

Pro děti a jejich rodiče

Staré písmo

Zapsali jsme pro vás, děti, jeden verš z Bible pomocí hlaholice – abecedy, kterou na Moravu před mnoha staletími přinesli bratři Cyril a Metoděj. Tabulku, jak píšeme dnes stejná písmena my, najdete dole. Rozluštíte text? Zašlete nám ho!

Ů III ə ɓ Ɔ ə
V ə ɔ Δ ɔ ɓ ʘ €
ʘ ɓ ɔ ɔ ɔ ʘ ʘ
ɓ ɓ ə ɔ ʘ ə ɔ ɔ ɓ ɓ Δ

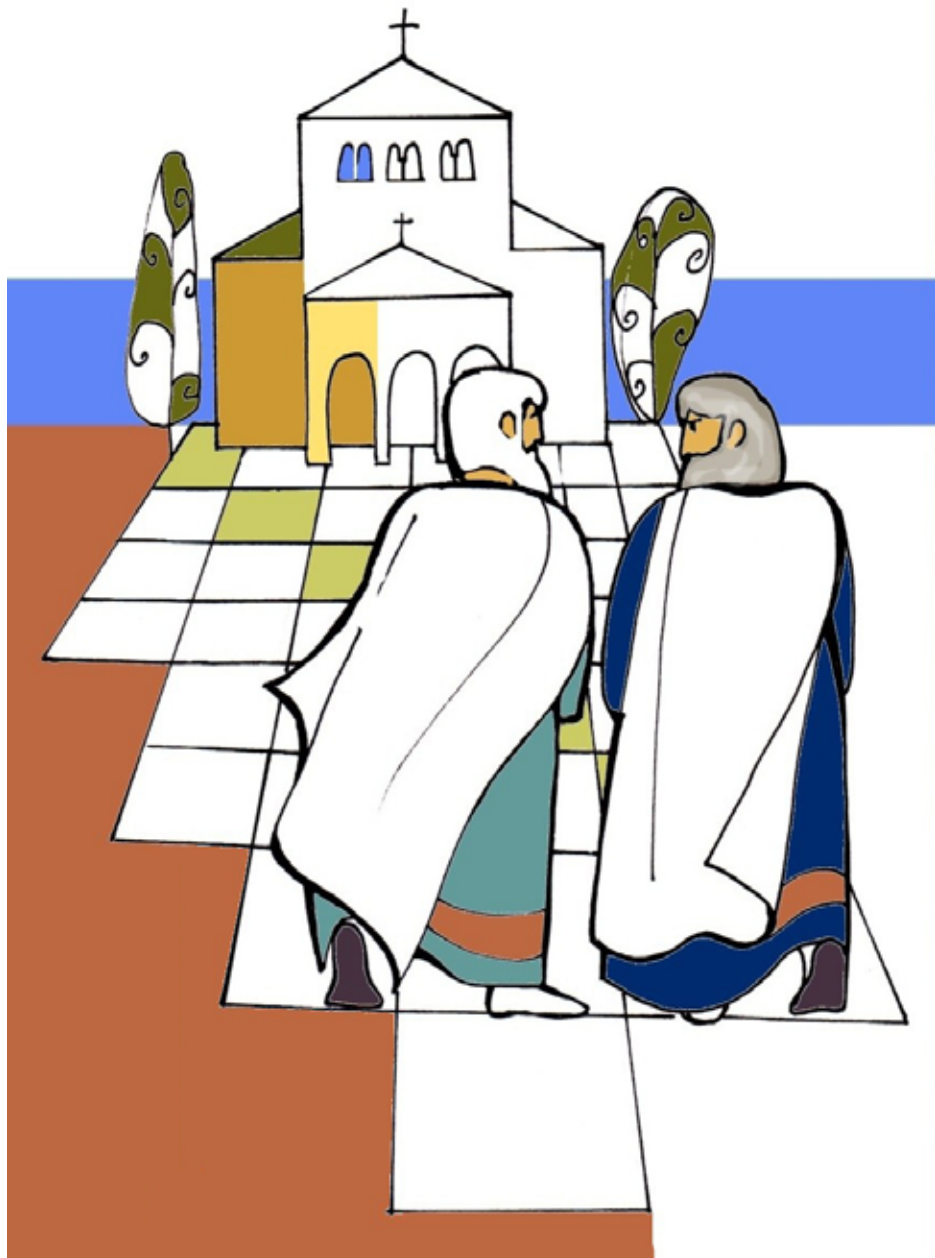
Tabulka na porovnání písmen:

ɓ	ɓ	V	ɔ	ɔ	Δ	ə	ɔ	ɔ	ɔ	ɓ	ʘ
A	B	C	Č	D	DZ	Ě	E	F	G	Ch	I

ʘ	ɓ	ɓ	ɔ	ʘ	ɓ	€	ə	ɓ	ɓ	ɔ
I, J	Ju	K	L	M	N	E	O	P	R	S

III	ʘ	ʘ	ʘ	Ů	ʘʘ	ʘ	ɔ	ɔ
Š	Št	T	U	V	Y	Y, V	Z	Ž

Domalovánka

Bratři Konstantin a Metoděj v Římě

Doporučujeme ...

Pročítal jsem si před nedávnem dvě útlé knížky **Marka Orko Váchy**, **Tančící skály** a **Návrat ke Stromu života**. Nejde o nějaké žhavé novinčky, obě knížky vyšly poprvé již před nějakými deseti lety a od té doby mají za sebou řadu dotisků. Velice tato díla doporučuji těm, kteří stále ještě mají dojem, že křesťanská víra a evoluce (resp. kreacionismus a evolucionismus) jsou zcela neslučitelné pojmy a stojí proti sobě jako dva nesmiřitelní nepřátelé.

Miroslav Kubíček

Ludvík Armbruster v rozhovoru s Alešem Palánem, *Tokijské květy, Karmelitánské nakladatelství 2011*

V roce 2011 Karmelitánské nakladatelství vydalo knihu rozhovorů novináře a spisovatele Aleše Palána se známým knězem, teologem, filozofem a pedagogem, členem Tovaryšstva Ježíšova, profesorem Ludvíkem Armbrusterem. Velkou část života strávil v Japonsku, kde působil v Tokiu jako rektor kněžského semináře a na jezuitské Sophia University. Po roce 1989 se do vlasti vrátil, od roku 2003 působil jako děkan Katolické teologické fakulty UK v Praze. V rozhovoru se dotýká s moudrým nadhledem a laskavým humorem všech etap svého pestrého života. Čtenář se seznamuje poutavým a nenásilným způsobem s exotickými reáliemi života a náboženství na Dálném východě, filozofickými a křesťanskými tématy. I pohled na nedávnou historii naší země je svěží a obohacující ve všech směrech. Kniha nám úspěšně zprostředkuje kontakt

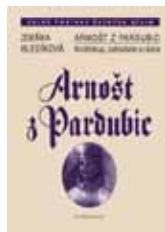

s mimořádnou osobností téměř tváří v tvář; po jejím přečtení pocítíme sympatie a lidskou blízkost. Domnívám se, že po přečtení každý může odložit všechny zbytky předsudků a nedůvěry, které v nás vůči jezuitům a katolickým bratřím v Kristu možná ještě historicky přetrvaly.

Iveta Hušková

Arnošt z Pardubic - arcibiskup, zakladatel a rádce (recenze)

Arnošt z Pardubic patří mezi obecně známé postavy českých dějin. On sám byl nejen prvním pražským arcibiskupem, ale také rádcem císaře Karla IV., se kterým spoluutvářel jeho politickou, státnickou a zakladatelskou činnost. Mnohdy se ale v historii opomíjí, že Arnošt byl na prvním místě hlavou české církve doby Karlovy. A především tuto stránku Arnoštovy osobnosti sleduje ve své knize *Arnošt z Pardubic, arcibiskup, zakladatel, rádce* (Praha, Vyšehrad, 2008) historička, archivářka a ředitelka Českého historického ústavu v Římě **prof. PhDr. Zdeňka Hledíková, Csc.**, jejíž specializací jsou církevní dějiny pozdního středověku, zvláště české církevní dějiny a vztah českých zemí k papežské kurii. Zmíněnou publikaci, která je díky odborné fundovanosti autorky podnětnou biografií význačné osobnosti karlovské doby, lze doporučit hlavně odborné veřejnosti nebo zájemcům o české církevní dějiny, jelikož autorka klade ve svém textu vyšší nároky na čtenáře. V této monografii o prvním českém arcibiskupovi se prof. Hledíkové podařilo nastínit věrný obraz Arnošta z Pardubic jako nenápadného velikána, inteligentního a světzalého diplomata, přitom však člověka spíše skromného, schopného nasadit se pro věc samu, a to bez nároku na uznání zásluh, ale rozhodně nezanedbávajícího potřebu arcibiskupské reprezentace.

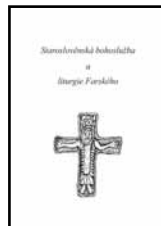
Jiří Sladký

Brněnská diecéze vydala

Znovu jsme pro děti vydali krásnou knížku **Jany Wienerové Klíčky**. Řada z vás ji dobře zná, již dřívěna farách bývala. Autorka teď připravila její druhé, přepracované vydání.

K jubilejnímu roku 2013, v němž si připomeneme 1150. výročí příchodu věrozvěstů Konstantina (Cyrila) a Metoděje na Moravu, jsme vydali dva tisky. Jednak je to brožurka **Staroslověnská bohoslužba a liturgie Farského**, ve které kromě přehledu akcí, které bude naše diecéze pořádat, najdete i pastýřský list našeho bratra biskupa Petra Šandery a přednášku bratra patriarchy **Po stopách staroslověnské bohoslužby**. Druhým tiskem jsou **Domalovánky sestry Jany Wienerové** na téma příchodu soluňských bratří na Moravu, s průvodním slovem bratra Zdeňka Svobody.

Výlety po památkách (seriál)

Soluň (Thessaloniki)

Soluň (řecky Thessaloniki - Θεσσαλονίκη) je druhým největším městem Řecka a jeho největším přístavem. Soluň se rozkládá na březích Soluňského zálivu. Město založil v roce 315 před Kristem makedonský král Kassandr a pojmenoval je po své manželce Thessalonice, která byla sestrou Alexandra Velikého.

Soluň byla svého času po Konstantinopoli nejvýznamnějším městem Byzantské říše, velmi dlouho byla také hlavním městem historické Makedonie a několik let hlavním městem křižáckého Soluňského království.

V Soluni a okolí v druhé polovině I. tisíciletí žilo velké množství Slovanů, později byli vyhnáni a zčásti pořečtění. Mnoho z těch, co zbyli, se vystěhovalo také v první polovině XX. století do Jugoslávie a hlavně do Bulharska (v rámci bulharsko-řecké výměny obyvatel) a dnes už v Soluni žije velmi málo původních Slovanů.

V I. století právě v Soluni vznikla prvá křesťanská obec v Evropě.

Mezi léty 815 – 827 se v Soluni narodili Konstantin zvaný také Cyril nebo staročesky Crha a Metoděj (Metod nebo staročesky Strachota), kteří se stali nejvýznamnějšími postavami moravských dějin, apoštoly Slovanů a byli prohlášeni za svaté. Oba jsou právem titulováni jako „slovanští věrozvěstové“.

Z dnešní Soluně už bohužel vymizela multikulturnost dávných časů, ale městská architektura a mnohé památky tuto zlatou dobu znatelně připomínají. Pro Soluň jsou podobně jako pro Athény charakteristické nízké domy bílé barvy, je zde také výrazný vliv architektury Osmanské říše.

Řím

Řím (italsky a latinsky Roma, přezdívaný též Věčné město) je hlavní město Itálie, oblasti Lazio a provincie Roma. Jde o jedno z nejstarších evropských měst, byl založen před více jak 2 700 lety (podle římské tradice se tak stalo 21. dubna 753 před Kristem).

Po staletí byl hlavním městem Římské říše, nejmocnější evropské mocnosti starověku. Latina dala základ mnoha evropským jazykům, římské právo se stalo vzorem mnoha právních a politických systémů.

Na území města leží samostatný stát Vatikán, sídlo papeže, hlavy katolické církve.

Pro nás je důležitý rok 868, kdy soluňští bratři byli pozváni papežem Mikulášem I. Svatý otec totiž věděl, že ti dva Byzantinci káží na Velké Moravě v nepovoleném jazyce. Konstantin vzal s sebou kosti svatého Klimenta jako dar papeži. Cestovali přes země Kocelovy a Benátky.

Při jejich cestě do Říma však Mikuláš I. zemřel a jeho nástupcem se stal Hadrián II., který jim vyšel vstříc před brány Říma, poklonil se Klimentovým ostatkům a přijal své hosty s velkolepostí hodnou králů. V učených disputacích se pak Konstantino-

vi podařilo v Římě obhájit před papežem a všemi církevními otci oprávněnost slovanské liturgie přímo dokonale. A protože Konstantin byl nejen duchovní, ale i skvělý diplomat, byla staroslověnština bulou slavnostně povolena v r. 868 jako bohoslužebný jazyk.

Praha, Karlův most a sv. Cyril a Metoděj

Pozoruhodným dílem, kterým se pyšní Karlův most, je sousoší dvou významných misionářů, Cyrila a Metoděje. Původně na tomto místě stávala socha svatého Ignáce z Loyoly od Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa. Ta se bohužel během rozsáhlé povodně, které se Prahou prohnala v roce 1890, zřítily na dno řeky Vltavy.

Zbytky sochy svatého Ignáce byly následně uloženy do lapi-dária Národního muzea v Praze.

Dnes se na místě svého předchůdce nalézají unikátní sousoší Cyrila a Metoděje. Sousoší vytvořil v letech 1928 – 1938 profesor Karel Dvořák. Toto sousoší je historicky posledním dílem, které bylo na Karlův most nainstalováno. Socha byla na most osazena v den výročí založení Karlovy univerzity v Praze.

Pozvánky

Akademický klub Tábor zve na tyto přednášky:

- 12. ledna 2013:** Mgr. Bohuslav Binka, PhD.:
Sociologie, víra, etika
- 9. února 2013:** PhDr. Karla Muselíková:
Práce s věřícími klienty
- 9. března 2013:** ThDr. Světluše Košíčková:
Bible – Nový zákon

Další setkání se uskuteční: **13. 4., 11. 5. a 8. 6.** a přednášet budou: Tibor Skalka: Právo II., Karel Viktorin: Japonsko II. a doc. PhDr. Václav Štěpánek: Cyril a Metoděj.

Setkání se konají vždy ve 14:30 hodin ve farní místnosti Církve československé husitské **Botanická 1, Brno, 2. poschodí.**

NO Brno-Židenice zve na Novoroční **koncert** hudebního seskupení *Karásek Choir* v Chrámu Spasitele, Karáskovo náměstí, Brno, **v úterý 1. ledna 2013 v 17:00 hodin.** V rámci koncertu uslyšíme *novoroční zamyšlení ThDr. Petra Šandery*, brněnského biskupa.

Zveme všechny k **rozhlasovým bohoslužbám**, které budou dne **6. ledna 2013 v 9:00 hodin** z NO Staré Brno. Sloužit bude Mgr. M. Kubíček. Na varhany bude doprovázet MgA. Jan Král.

Bohoslužby k výročí církve se uskuteční dne **8. ledna 2013 v 16:00 hodin** v Husově sboru na Botanické 1, Brno. Vedením liturgie a kázáním poslouží ThDr. Petr Šandera, brněnský biskup. Hudební doprovod zajistí smíšený pěvecký sbor pod vedením ing. Jana Richtera.

Pozvání k modlitbám

V měsíci lednu se na mnoha místech konají tato společná modlitební shromáždění:

Alianční týden modliteb (6. až 13. ledna 2013) má téma: *Nebot' Bůh... dal.*

Bůh dal svého Syna a odpustil nám. A jediný způsob, jak na tento dar odpovědět, je vděčnost, štědrost a ochota odpustit druhým. Letošní Alianční týden modliteb se zabývá oblastí štědrosti a dávání jako jedné z nejlepších obran proti konzumerismu – nejsilnějšímu konkurenčnímu božstvu současnosti.

Týden modliteb za jednotu křesťanů (18. až 25. ledna 2013) jako by na předchozí téma navazoval. Jeho základní myšlenka zní: ***Co od nás Hospodin žádá?*** Texty Písma, kterým budeme v jednotlivých dnech naslouchat, jsou vlastně pozváním na cestu spravedlnosti, odpovědnosti, solidarity i díkůvzdání; na cestu Božích svědků a Kristových učedníků.

Shromáždění Aliančního týdne modliteb se konají už od roku 1856 – tedy již 157 let. A v roce 1908 (tedy před 105 lety) byl na popud reverenda Paula Wattsona zaveden „**Oktáv jednoty církvi**“.

Informujeme...

V budově Brněnské diecéze jsme otevřeli kontaktní centrum NOE, ve kterém najdete:

- ⊕ informace o Církvi československé husitské, Brněnské diecézi a náboženských obcích
- ⊕ nabídku výrobků z chráněné dílny Nazaret: keramika a textil
- ⊕ nabídku tisků a knih z Tiskového střediska Brněnské diecéze

Kontakt:

centrum najdete v přízemí budovy Brněnské diecéze CČSH, vchod ulice Česká 31

Otevírací hodiny:	Pondělí	zavřeno
	Úterý	9:30 – 12:30
	Středa	10:00 – 14:30
	Čtvrtek	9:30 – 12:30
	Pátek	9:30 – 13:00

Výročí a narozeniny

Narozeniny v období leden – duben 2013:

Ing. Pavel Pospíšil – 5. února (60 let)
duchovní v Uh. Brodě a vedoucí Tiskového střediska

Mgr. Květoslava Bezdičková – 20. března (80 let)
farářka v Brně - Maloměřicích

Mgr. Marek Ryšánek – 12. dubna (40 let)
administrátor ve Zborovicích

Petr Cicálek – 19. dubna (60 let)
kazatel v Ledči n. Sázavou

Blahopřejeme

Datový plán

Leden:

- 1. 1. – modlitba Taizé (Botanická)
- 4. až 5. 1. – kurz základů teologie
- 6. 1. – bohoslužby do rozhlasu – Brno II
- 8. 1. – bohoslužba k výročí ČČSH
- 10. 1. – vikariátní konference duchovních Vysočina
- 12. 1. – zasedání Ústřední rady
- 15. 1. – vikariátní konference duchovních
Východní Morava
- 18. až 19. 1. – vzdělávání
- 19. 1. – modlitba Taizé (Prostějov)
- 22. 1. – porada vikářů
- 25. 1. – jednání diecézního revizního finančního výboru
- 26. 1. – zasedání Diecézní rady

Únor:

- 1. až 2. 2. – kurz základů teologie
- 2. 2. – vikariátní shromáždění Východní Morava
- 5. 2. – modlitba Taizé (Botanická)
- 8. 2. – zasedání Ústřední rady
- 9. 2. – vikariátní shromáždění Brno
zasedání Církevního zastupitelstva
- 12. 2. – zasedání Teologického poradního sboru
- 13. 2. – Popeleční středa
- 15. až 16. 2. – vzdělávání pro statutáře náboženských obcí
- 16. 2. – modlitba Taizé (Prostějov)
- 23. 2. – vikariátní shromáždění Vysočina

Březen:

- 1. až 2. 3. – kurz základů teologie
- 5. 3. – modlitba Taizé (Botanická)
- 7. 3. – společná vikariátní konference duchovních
(Lipová)
- 9. 3. – zasedání Ústřední rady
- 11. až 13. 3. – Duchovní cvičení
- 16. 3. – modlitba Taizé (Prostějov)
- 24. 3. – Květná neděle
- 28. 3. – Zelený čtvrtek
- 29. 3. – Velký pátek
- 30. 3. – Bílá sobota
- 31. 3. – Hod Boží velikonoční

Duben:

- 1. 4. – bohoslužby do rozhlasu – Plzeňská diecéze
- 2. 4. – modlitba Taizé (Botanická)
- 4. 4. – vikariátní konference duchovních Brno
- 5. až 6. 4. – kurz základů teologie
- 5. 4. – jednání diecézního revizního finančního výboru
- 6. 4. – zasedání Diecézní rady
- 11. 4. – vikariátní konference duchovních Vysočina
- 13. 4. – zasedání Ústřední rady
- 16. 4. – vikariátní konference duchovních
Východní Morava
- 19. až 20. 4. – Jarní kuropění –
diecézní setkání malých zpěváků
- 20. 4. – modlitba Taizé (Prostějov)
- 27. 4. – Diecézní shromáždění

Vinný kmen

občasník Brněnské diecéze číslo 9

Vydala Brněnská diecéze Církve československé husitské
v roce 2012

© Brněnská diecéze CČSH

Redakční rada: šéfredaktor: Miroslav Kubiček,
členové: Michaela Kubíčková, Michal Hvězda,
Šárka Chytilová, Pavel Pospíšil

Sazba a tisk: Tiskové středisko DR CČSH v Brně.
Fotografie neoznačené autorem pochází z archivu DR.

Určeno pro vnitřní potřebu CČSH